

Green Deal in de praktijk: werkt het?

Stadionveld FC Utrecht versus breedtesportvelden Bladel

Het is een uitdaging om in 2020 'sportvelden en golfbanen zonder chemie te beheren, tenzij er een bepaalde ziekte of plaag heerst waarvoor geen niet-chemisch alternatief is'. De branchevereniging voor sport en cultuurtechniek inventariseert tot juli dit jaar verschillende chemievrije onderhoudsmethodes en brengt in kaart in welke situaties chemie eventueel onmisbaar is. 'Laat dat "eventueel" maar weg', zegt de groundsman van het FC Utrecht-stadion. 'Een stadionveld kan bijna niet zonder chemie.' Huub Willems van Bladel reageert: 'Waarom nemen stadions dan geen kunstgras?'

Auteur: Santi Raats

5 min. leestijd

Johan van Amerongen is vrij nieuw in het fieldmanagementvak. Hij komt uit de golfwereld. Anderhalf jaar geleden trad hij aan bij het toen zojuist geprivatiseerde veldonderhoudsteam van FC Utrecht. Hij was er de eerste échte groundsman, gespecialiseerd in gras. Van Amerongen en zijn collega's William Bax en Johan Stavast kregen een prachtig machinepark tot hun beschikking, met daarin een Toro 5510 maaier voor de trainingsvelden op Zoudenbalch, een Dennismaaier voor ambachtelijk maaiwerk op het stadionveld, een vertidrain, een slitter, een bezander, een spuit, een schotelstrooier, een doorzaaimachine en een tractor van New Holland Boomer. De bodemconstructie van een aantal velden werd onder handen genomen.

Goed veld ondanks lichte fusarium

Dit leverde perfect gesloten velden op voor FC Utrecht. Aan het begin van de competitie van vorig jaar, medio augustus, lagen de velden er wederom piekfijn bij, hoewel het veld begin september al wel kampte met de schimmelziekte fusarium. 'De fusarium probeerde ik te bestrijden met het laagrisico-schimmelbestrijdingsmiddel Interface van Bayer Cropservice, want het was ons voornemen om het stadionveld met een minimum aan chemicaliën te onderhouden', legt Van Amerongen uit. Interface is een combinatie van iprodion en trifloxystrobine. Interface zou het gras minder gevoelig maken voor andere stressfactoren zoals hitte, droogte, kou en maaien, waardoor het meer energie overhoudt om tegen de schimmel te vechten. Het middel hielp wel, zij het van korte duur.

Bladvlekkenziekte

Op 30 oktober legde Johan van Amerongen nog een prachtig maaipatroon neer in de vorm van een Schotse ruit. Maar door een nieuwe fusariumuitbraak werd de mat intussen steeds zwakker. Vrij snel daarna brak de bladvlekkenziekte uit, zowel op het stadionveld als – in veel mindere mate – op de trainingsvelden. Dit probeerde Van Amerongen op te lossen met biologische middelen. Daar kreeg hij spijt van: fusarium kon hij uitbannen, maar binnen enkele weken was de hele mat aangetast met bladvlekkenziekte. Het veld oogde rampzalig. 'De bladvlekkenziekte was de genadeklap voor het veld; het liet zien hoe verzwakt het veld feitelijk was geworden. Ik probeerde de ziekte alsnog te bestrijden met ijzersulfaat en bitterzout of magnesium, maar het was te laat', aldus Van Amerongen. 'De mat werd voor zeventig tot tachtig procent aangetast. Ik had dus beter meteen kunnen spuiten. Afgelopen seizoen werden we met Galgenwaard derde in de VVCS-competitie voor

het beste veld in de eredivisie. Dit jaar stonden we voorafgaand aan de winterstop tweede. Maar het slechte veld drukte de pret in één klap.'

Redding van de mat

Samen met Arno Harmsen van Grasmaesters en Maarten van Heck, regiomanager bij Jean Heybroek, werden de Toro Procure beluchter en de Howicover ingezet. De Howicover bedekte het veld. 'Het is belangrijk om het veld dauwvrij te houden.'

Inmiddels is de mat met man en macht opgepept, met goed resultaat. Nog steeds houdt Van Amerongen het veld zo veel mogelijk dauwvrij met zijn dauwbezem van 2,5 meter breed. 'Op het trainingscomplex houden we de velden droog met een dikke tuinslang.'

'We hebben hiervan geleerd dat het vooralsnog onmogelijk is om een stadionveld zonder chemie te onderhouden', stelt Van Amerongen. 'Feitelijk onderhouden we 'een veld in een bak' met weinig licht, weinig wind, waar vaak gemaaid moet worden en waar het gras opgejaagd wordt om speel schade sneller te herstellen. In de winter moet het gras ook goed blijven. Middelen om het veld goed te houden, kosten tegenwoordig een vermogen. Vooral omdat je relatief goedkope chemische middelen niet mag toepassen op sportvelden.'

Pech met het weer

Daarbij zaten de weersomstandigheden ook niet echt mee. 'Vorst legt een schimmel stil. Maar we hebben vanaf eind augustus veel regen gehad, in

combinatie met hoge temperaturen. Dat zijn ideale omstandigheden voor een schimmel!'

Geen chemie tegen onkruid, wel tegen ziektes

Tegen onkruid en straatgras hoeft volgens Van Amerongen in Galgenwaard niet per se chemie te worden ingezet. 'De Desso Grassmaster gaat er elk jaar af. We zaaien goed door en maaien indien nodig verticaal. Dat is genoeg.'

Willems: 'Als je in onnatuurlijke omstandigheden gras wilt, waarom neem je dan natuurgras?'

Maar Van Amerongen pleit ervoor om tegen ziektes chemie te blijven toepassen in stadions en in noodgevallen. 'Op open vlaktes en op trainingscomplexen kun je ziektes in de toekomst prima bestrijden met een goed, nog te ontwikkelen biologisch middel dat de grasplant sterk maakt. In

Het fieldmanagementteam van FC Utrecht. Johan van Amerongen: tweede van links.

Huub Willems

combinatie met zon, wind en genoeg licht kunnen die een veld in goede staat houden. Maar voor de schaduwbakken die stadions zijn, zie ik voorlopig nog geen biologisch wondermiddel tegen ziektes verschijnen. Ook moet men bij de invulling van de Green Deal rekening houden met de klimaatverandering, waardoor de temperaturen in de winter hoger kunnen zijn en het minder vaak kan vriezen.'

Hypocriet

Van Amerongen vindt de Green Deal een beetje hypocriet: 'We willen het braafste jongetje van de klas zijn met chemievrij beheer van sportvelden, maar in Zuid-Amerika worden complete gebieden ontbost. Wij importeren dat tropische hardhout naar Europa en Nederland en doen dus feitelijk mee aan die ontbossing. Wat heeft nu een grotere impact op het milieu, zeg nou zelf? We zijn een beetje aan het doordraaien. En ten koste van wat? Ik stond een maand geleden met tranen in mijn ogen te kijken naar het slechte veld. Ik zei tegen mezelf: dit nooit meer. Maar ook al had ik het gevaar onvoldoende ingeschat, fieldmanagement is een ervaringsvak.'

Waarom geen kunstgras?

Onder sportveldbeheerders zijn de meningen over de 'Green Deal in de praktijk' verdeeld. Huub Willems van de gemeente Bladel, die zijn inmiddels 23 sportvelden al sinds 2006 chemievrij beheert, heeft hierop een opmerkelijke visie, al vormt hij daarmee ongetwijfeld een minderheid: 'Als je een mat wilt hebben onder compleet onnatuurlijke omstandigheden, die ziektes en zwakte van het gras veroorzaken, waarom kies je dan voor natuurgras en niet voor kunstgras?'

Geen onkruidvrij veld verwachten

Samen met de gemeente Schijndel is Bladel zo'n beetje de godfather van het chemievrij beheer. Kort maaïen, diep verticuteren en goed doorzaaien, is het adagium. Al sinds 1981 gebruikt Bladel geen chemie meer in het openbaar groen. En om een bijdrage te leveren aan schoon water voor de grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden in de directe omgeving, stopte de gemeente ook met de toepassing van chemie op sportvelden. Huub Willems beweert dat chemievrij beheer Bladel geen extra geld kost. 'Ik doe het nu al zo lang, dat ik niet goed meer kan vertellen hoe

ik tot budgetneutraal chemievrij beheer kom. Het is een automatisme geworden. Eén ding is zeker: chemievrij beheer betekent voortdurende zorg. Je kunt de velden niet meer, zoals vroeger, laten versloffen en dan met de spuit erover gaan. Daarnaast kun je niet meer streven naar onkruidvrije velden. Dat is soms moeilijk aan de gebruikers uit te leggen, want het oog wil ook wat. Ik heb tot nu toe nog niet te maken gehad met ziektes. Eenmaal verschenen er engertelingen; die heb ik succesvol bestreden met aaltjes.'

Markt de kans geven

'Maar', zo bezweert hij, 'als je écht chemievrij wilt beheren, dan lukt dat. In de jaren zestig van de vorige eeuw is de mens op de maan geland! Gaan we dan nu nog beweren dat we een sportveld niet zonder chemie kunnen beheren? Kom nou, zeg. Als men uitzonderingen wil blijven houden, dan springt de markt er niet doeltreffend op in en dan gebeurt er dus ook niks. Vergelijk deze situatie met die in het openbaar groen, enkele decennia geleden. In 1981 waren er nog geen alternatieven voor chemie. Aangezien het chemieverbod onvermijdelijk was, is er nu legio keuze aan chemievrije bestrijdingsmethoden!'

Werkwijze

Naast de Schijndelse methode gebruikt de gemeente Bladel ecologische meststoffen op de sportvelden, die bestaan uit verenmeel, beerdermeel en vinasse, inclusief micro-organismen zoals schimmels, bacteriën en gisten. Tijdens het speelseizoen wordt de toplaag zes tot acht keer geslitterd tot ongeveer 6 cm diep, waardoor het onkruid zwaar beschadigd wordt. De mesjes staan 6 tot 7 cm uit elkaar. Door de herhaling raakt het onkruid uitgeput en gaat het dood. Daarnaast wordt de wortelontwikkeling van de grasmat gestimuleerd en wordt het afgestorven materiaal uit de grasmat verwijderd met de verticuteermachine. Deze werkzaamheden vinden in het begin van de week plaats, zodat de grasmat voldoende hersteld is om gebruikt te worden voor de diverse sportactiviteiten. Voorafgaand aan het groot onderhoud wordt bekeken, afhankelijk van de onkruidbezetting, of het noodzakelijk is een veld in zijn geheel af te roven tot net wel of net niet gelijk aan het maaiveld.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5672